

[Statsministeren]

Vi er i disse år vidner til skærpede modsætninger i nogen grad her i landet, men også ude i verden. Vi må bekæmpe disse tendenser, og vi må bekæmpe de frygtelige følger, de fører med sig i form af voldelige sammenstød og terror.

Det er afgørende, at det sker på en sådan måde, at vi undgår en reaktion, der kan skabe dybe modsætningsforhold eller svække de demokratiske frihedsrettigheder.

Men betydningen af en fri meningsudveksling og en normal demokratisk, partimæssig strid må naturligvis ikke anfægtes.

Regeringen anser en international beskyttelse af menneskerettighederne for nødvendig. Det må understreges, at de traditionelle frihedsrettigheder kun udgør en del af menneskerettighedsbegrebet. Det har også en økonomisk, en social og en uddannelsesmæssig side, og beskyttelsen af disse rettigheder må opbygges gennem juridisk bindende konventioner og undergives international kontrol.

Regeringen lægger også vægt på en fortsættelse af samtalen med udviklingslandene om en ny økonomisk verdensorden, byggede på en mere ligelig og en mere retfærdig fordeling af verdens ressourcer. Vi vil fortsætte tendensen mod at koncentrere den danske bistand om de fattigere befolkningsgrupper i de fattigste lande. Vi lægger vægt på et frugtbart samarbejde, der – ikke mindst i et længere perspektiv – tillige kan rumme muligheder for dansk beskæftigelse og erhvervsliv.

Dansk økonomi er på afgørende måde præget af den internationale økonomiske krise. De bestræbelser, der i en række lande er gjort for at stimulere produktion og beskæftigelse, har – må vi notere os – ikke været tilstrækkelige til at bryde krisen. I 1976 var der i mange lande en tydelig fremgang i produktion og beskæftigelse, men det er blevet afløst af en langt mere moderat vækst i år, i hvert fald i Vesteuropa, og for øjeblikket er der nærmest tegn på en svækkelse af konjunkturopgangen til næste år.

Det er regeringens opfattelse, at de økonomisk og valutarisk stærke lande bør gå foran med en økonomisk politik, der kan stimulere produktionen og beskæftigelsen. Det har vi gang på gang fremhævet bl. a. i EF og i OECD. Vi anser det derfor for et godt tegn,

at den tyske regering nu har fremlagt et aktivitetsstimulerende program.

Olieprisstigningerne var i sig selv en hård belastning for den danske betalingsbalance. Men samtidig har den internationale krise på afgørende måde forringet vore muligheder for at forøge eksportindtægterne og dermed skaffe valuta til at betale den nødvendige import med.

I 1976 nåede underskuddet på betalingsbalancen op på 11½ mia kr. Selv om vi har været i stand til at låne i udlandet, så vi har kunnet finansiere underskuddet, så kan vi bare ikke fortsætte på den måde. Det vil i fremtiden belaste os med meget store rentebetaling. Det øger risikoen for spekulative kapitalbevægelser, og det tvinger os til at holde et højt renteniveau her i landet for at hindre en pludselig valutaudstrømning. Derigennem skader det både beskæftigelsen og erhvervenes konkurrenceevne.

Tidligere på året var der ganske vist tegn på en bedring af betalingsbalancen, i høj grad som et resultat af den førte økonomiske politik, men den fortsat dårlige internationale konjunktur måtte skabe usikkerhed med hensyn til, både hvor hurtigt forbedringen ville slå igennem, og hvor varig den ville blive.

Denne usikkerhed var baggrunden for de foranstaltninger, der blev gennemført i begyndelsen af september måned.

Det politiske forlig omfattede, som vi alle ved, en forhøjelse af momsens – ledsaget af de nødvendige prismæssige og sociale kompensationer – det indeholdt en række punktafgifter og en forhøjelse af bane- og posttakster. Sammenlagt blev der gennemført afgifter med et årsprovenu på over 6½ mia kr., når pristilskuddene til margarine, smør og andre mælkeprodukter er trukket fra.

Særligt udsatte grupper som pensionister, børnefamilier og unge under uddannelse får kompensation, men for alle andre vil det betyde en følelig beskæring af deres forbrugsmuligheder.

Det er imidlertid den pris, vi alle må være med til at betale for at skaffe plads for en politik, der sigter mod nye arbejdspladser.

Når der er udsigt til en forbedring af betalingsbalancen, har vi nemlig mulighed for at forøge den offentlige indsats på en række områder, især på områder, hvor det ikke er særligt valutakrævende at skabe nye ar-